

Valmius ja varautuminen

3.7.2026

Lausunto valtuustoaloitteesta

VALTUUSTOALOITE: Hälytysjärjestelmän rakentaminen/toimintaan ottaminen Yaralta tapahtuvien onnettomuuksien varalta

Lausunnon antaja: Pohjois-Savon pelastuslaitos / Antti Haataja, valmiuspäällikkö

Päivämäärä: 3.7.2026

1. Aloite

Valtuutettu Kari Hartikainen ja useat muut valtuutetut ovat jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Siilinjärven kunta selvittää ja toteuttaa yhteistyössä Yara Suomi Oy:n sekä pelastuslaitoksen kanssa hälytysjärjestelmän, jonka avulla kuntalaisia voidaan nopeasti varoittaa mahdollisista Yaran toimintaan liittyvistä onnettomuuksista ja siten vähentää henkilö- ja terveystahinkojen riskiä.

2. Pelastuslaitoksen lausunto

Väestön varoittaminen

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Voimassa olevan Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen 1.12.2023–31.12.2027 mukaisesti Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella on väestön varoittamiseen tarkoitettu väestöhälytysjärjestelmä väestöä uhkaavia vaara- ja onnettomuustilanteita varten. Väestöhälyttimet on tarkoitettu ensisijaisesti ulkona liikkuvien ihmisten varoittamiseen. Väestöhälytysjärjestelmää käytetään väestön varoittamiseen vaara- ja onnettomuustilanteissa, joissa tulee suojautua sisätiloihin.

Väestöhälytysjärjestelmä koostuu kiinteistä suurtehoväestöhälyttimistä sekä liikuteltavista hälyttimistä. Väestöhälytysjärjestelmä kattaa osan maakunnan alueesta. Hälyttimet on sijoitettu ensisijaisesti 1- ja 2-riskialueille ja kuntakeskuksiin. Väestöhälytysjärjestelmää laajennetaan vuosittaisen investointisuunnitelman mukaisesti ja ylläpidetään huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti.

Pelastuslaitos vastaa hälytysjärjestelmän ylläpidon kokonaisuudesta. Väestöhälytysjärjestelmän tarkat tiedot, kuten suorituskyky, sijoituspaikat ja tekniset kuvaukset ovat julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 8 kohdan nojalla salassa pidettäviä.

Väestön varoittamiseksi vaara- ja onnettomuustilanteissa käytetään tilanteen mukaisesti vaaratiedotteita, yleistä vaaramerkkiä väestöhälytysjärjestelmällä, viranomaistiedotteita, 112 Suomi -sovellusta, mediatiedotteita sekä sosiaalisen median kanavia. Lisäksi Suomeen rakennetaan lokakuun 2026

Valmius ja varautuminen

3.7.2026

loppuun mennessä uusi, nykyisiä järjestelmiä täydentävä vaaratiedotejärjestelmä (FI-Alert), jonka avulla matkapuhelimiin voidaan välittää nykyistä nopeampia ja paremmin kohdennettuja alueellisia varoituksia.

Ulkoisen pelastussuunnitelman kohteet

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toiminta-alueella on kahdeksan (8) kohdetta, joihin pelastuslaitos on velvollinen laatimaan ulkoisen pelastussuunnitelman (UPS). Jokaiselle kohteelle on nimetty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on laatia suunnitelma sekä järjestää Sisäministeriön asetuksen (1286/2019) mukaiset harjoitukset. Yksi näistä ulkoisen pelastussuunnitelman kohteista on Siilinjärvellä sijaitseva Yara Suomi Oy.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksella ja Yara Suomi Oy:llä on ajantasaiset pelastussuunnitelmat, ja kohteessa järjestetään säännöllisesti lakisääteisiä harjoituksia.

Yara Suomi Oy:llä on lisäksi omat sisäiset hälytys- ja viestintäjärjestelmänsä, joita käytetään laitoksen alueella tapahtuvissa häiriö- ja onnettomuustilanteissa.

Väestön varoittaminen mahdollisissa suuronnettomuuksissa perustuu samoihin valtakunnallisiin järjestelmiin kuin muissakin väestöä uhkaavissa vaara- ja onnettomuustilanteissa. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan Yara Suomi Oy:n toimintaa varten ei ole tällä hetkellä tunnistettu tarvetta rakentaa erillistä tai nykyisistä järjestelmistä poikkeavaa hälytysjärjestelmää.

3. Johtopäätökset

Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan nykyiset väestön varoittamiseen käytettävät järjestelmät muodostavat luotettavan ja monikanavaisen kokonaisuuden myös Yara Suomi Oy:n mahdollisiin suuronnettomuustilanteisiin. Tällä hetkellä ei ole tunnistettu sellaista puutetta, joka edellyttäisi erillisen Yaran toimintaa varten rakennetun hälytysjärjestelmän käyttöönottoa. Lisäksi käyttöön otettava FI-Alert-järjestelmä vahvistaa entisestään väestön varoittamisen kykyä ja alueellista kohdentamista.

Pelastuslaitos katsoo, että aloitteessa esitetty tavoite toteutuu nykyisillä ja käyttöön otettavilla väestön varoittamisen järjestelyillä.

4. Esitys aloitteen johdosta

Pelastuslaitos esittää, että edellä esitetty lausunto annetaan vastauksena valtuustoaloitteeseen ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Lisätietoja

Antti Haataja, valmiuspäällikkö

0447188150, antti.haataja@pshyvinvointialue.fi